

HACCIN KIYMETİ, FARZİYYETİ VE SEVABI

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا
مُبَارَكًا فِيهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ وَفِي كُلِّ حِينٍ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ تاجِ
رُؤُسِنَا وَطَبِيبِ قُلُوبِنَا وَأُسْوَةِ الْحَسَنَةِ
مُحَمَّدِ الْمُصْطَفَى وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ تَبِعَهُ
بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الْجَزَاءِ أَمَّا بَعْدُ

*el-Hamdü li'l-lâhi rabbi'l-âlemîne
hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ
külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtü ve's-
selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn tâcî
ruûsinâ ve tabîbi kulûbinâ ve üsvetine'l-
haseneti Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî
ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ
yevmi'l-cezâ. Emmâ ba'd:*

a. Hacı Kimlere, Kaç Kişiyeye Şefaaf Eder?

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Sizler elbette haccın kıymetini, farziyetini, sevabını bildiğiniz için buralara geldiniz__ama kulaktan dolma bilgilerin, âyetlerle hadislerle izah edilmesi ve delillendirilmesi, sahih kaynakların gösterilmesi daha iyi olduğundan haccetmenin kıymetini gösteren hadîs-i şerîfleri okumaya devam ediyoruz.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyurmuş ki:

الْحَاجُّ يَشْفَعُ فِي أَرْبَعِمِائَةٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ

*el-Hâccu yeşfeu fî erbai-mietin min ehli beytihî.*¹

Münzirî'nin bu hadisi rivayetinde bir ilavesi daha varmış, onu da okuyalım;

---

¹ Abdürrezzak, *Musannef*, 5, 6, r. 8807; Bezzâr, *Müsned*, VIII, 169, r. 3196.

مَنْ جَاءَ حَاجًّا يُرِيدُ وَجْهَ اللَّهِ تَعَالَى فَقَدْ غُفِرَ لَهُ
مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُشَفَّعُ فِي مَنْ دَعَا
لَهُ

*Men cæ hâccen yûrîdü vecha'l-lâhi Teâlâ
fekad ğufire lehû mâ tekaddeme min zenbihî
ve mâ teeħhara ve yüşeffeu fî men deâ lehû.*²

el-Hâccu “Haccı yapan kimse” *yüşfeu* “Şefaata edebilir.” yahut da *yüşeffeu* “Allah tarafından kendisine şefaata etme hakkı ve salahiyeti lütfedilir.” Kaç kişiye şefaata edermiş? *Fî erbai-mietin min ehli beytihî* “Ehli beytinden dört yüz kişiye şefaata etme hakkı verilir.”

İnsanın ehl-i beyti, baktığı, geçimi ile mükellef olduğu insanlardır. Aile ne kadar kalabalık olsa da bu kadar olmaz. Ehl-i beytinden dört yüz kişiye şefaata ediyor. Eşi dostu, akrabasından dört yüz kişiye şefaata edebiliyor, şefaata etme hakkı kazanıyor. Hacı; “Yâ Rabbi! Bu kusurlu, sen bunu

---

² Bk. Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, VII, 235; Mirkatü'l-mefâtih şerhu Mişkâti'l-mesabih, V, 1750, r. 2525

cezalandırmaya karar vermişsin ama lütfediver, affediver.” dediği zaman affoluyor. “Yâ Rabbi! Şu benim akrabam, o da cehenneme girmesin, kurtulsun. Lutfeyle, kerem eyle yâ Rabbi!” Dört yüz kişiye şefaathakkı doğuyor. Çok büyük bir rakam. Güzel bir şey. İnsan şöyle bir defter alsaydı; “kimleri kurtarayım” diye deftere isim yazsa, dört yüz kişiyi kolay kolay dolduramaz. Geniş bir salahiyet, büyük bir mazhariyet. Demek ki hacının yakınları da onun hacca gitmesinden istifade ediyorlar. Bal tutanın parmağını yaladığı gibi, mis dükkânına gidenin güzel kokularla koktuğu gibi; hacı hacca gidince akrabaları bile istifade ediyor.

Münzirî rivayetinde nasıl gelmiş?

Men câe hâccen. “Kim haccetmek niyeti ile bu mübarek diyarlara gelirse” *Yürîdü vechallâh* “Allah’ın vech-i pâkini dileyerek, Allah’ın rızasını kastederek” *Gufire lehû* “Onun günahları mağfiret olunur.” ve *şüffiâ fî men deâ lehû* “Kime dua ederse onun da afv u mağfiret olunması için buna şefaathakkı salahiyeti verilir.”

Bir şart var. *Yürüdü vechallâh* “Allah’ın vech-i pâkini isteyerek gelen hacı.” Vech-i pâkini isteyerek gelmekten murad; sırf Allah rızası için gelmek demektir.

Buraya Allah rızası için isteyerek gelmeyen insanlar da olmuş mudur, var mıdır?

Peygamber Efendimiz’in hadîs-i şerîflerinde böyle insanların olduğunu biliyoruz; bildiriyor. Bir hadîs-i şerifinde diyor ki; “Âhir zamanda insanların bir kısmı buraya ticaret için gelecek.”³ Doğru mu? Doğru. Mal alıyorlar, malları yüklüyorlar, buraya getiriyorlar, satıyorlar. Bazıları dilenmek için gelecek. Hakikaten öyle. Mısır’dan, Afrika’dan, Pakistan’dan; “Gideyim de şurada kalabalıkta dileneyim.” diye dilenmek için gelenler var.

Birisi Mescid-i Haram’da namazı kılmış, dışarıya çıkmış. Birisi elini sarmış, sargının üstü de kıpkırmızı kan. Böyle eli kanlı, sargılı dileniyor Bizim hacı şüphelenmiş. Dilencinin

---

³ Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, XI, 597, r. 5386; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, V, 133, r.12861; Aclûnî, *Keşfu'l-Hafâ*, II, 492, r. 3267.

durumunu beğenmemiş. Yakasına yapışmış; “Sen sahtekârsın.” demiş. Tabi ona da yaptıran Allah. Kalbine şüphe düşüren, cesaret edip de onu yakasına yapıştıran, Allah. Elini açıyorlar; sargının altından ciğer çıkıyor. Ciğerciden ciğer almış, ciğerin üstüne sargı sarmış. Elinde bir şey yok. Polise teslim edilmiş. Cebinden dört bin, beş bin riyal dilenme parası çıkmış. Kendisi hapse gitmiş, paralar da polise gitmiş. Topladığı paralar da kâr etmemiş.

Ticaret için gelen var, dilenmek için gelen var. Tenezzüh, gezinti için gelen de olacakmış. “Avrupa’ya, Alpler’e gittim, İsviçre’de kayak yaptım, Fransız sahillerinde gezdim, dolaştım; şurayı da bir göreyim.” diye turistik seyahat amaçlı gelecekler olacakmış. Zenginler gezmek için, fakirler dilenmek için, orta sınıf ticaret için. Demek ki başka maksatlarla gelenler var. Hadîs-i şerîften böyle anlaşılıyor.

Yürîdü vechallâh. “Allah’ın vech-i pâkini, rızasını isteyerek gelmek şartıyla.” “Ben haccedeceğim, Allah emretmiş, Kur’ân-ı Kerîm’de buyurmuş, İslâm’ın beş mühim

ibadetinden, en önemlilerinden birisi; Şu ibadeti yapayım da Rabbimin rızasını kazanayım.” diye Allah rızası için gelen kimsenin günahları mağfiret olur ve dua ettiği kimseler için de kendisine şefaathakı verilir. “Hadi bakalım, istediğini cehenneme düşmekten kurtar.” denilir.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Tekke olarak, tarikat olarak, tasavvuf olarak, mânevî terbiye olarak bizim büyüklerimizden öğrendiğimiz neydi? *İlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî*. Hatta “Allah, Allah, Allah, Allah” derken bile her yüz defada bir duracak, bu sözü söyleyeceğiz. *İlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî*. “Yâ Rabbi! Benim asıl düşüncem, amacım, maksudum, muradım sensin; ben senin rızanı kazanmak istiyorum.” diyeceğiz. Neden? Aklımıza yanlış şeyler sokmasın, şeytan bizi gayemizden saptırmasın, fikrimiz bulanmasın, zihnimiz karışmasın; her şeyi tam olarak Allah’ın rızası için yapalım. Aldığımız terbiye, büyüklerimizin tavsiyesi bu; yaptığımız her işi Allah için yapacağız.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyuruyor ki;

“Kim verdiğini Allah için verirse aldığını Allah için alırsa; kim sevdiğini Allah için severse kızdığına Allah için kızarsa”

“Ben şu adama çok kızıyorum.”

“Neden kızılıyorsun hacım?”

“Adam lıkır lıkır içki içiyor; ondan kızıyorum. Tek ayağının üstünde kırk tane yalan söylüyor, elli tane yemin ediyor, topuğunun üstünde fıldır fıldır dönüyor; ondan sevmiyorum.”

Tamam. Peygamber Efendimiz; “Kızdığına Allah için kızan, sevdiğini Allah için seven, aldığını Allah için alan, verdiğini Allah için veren imanını kuvvetlendirmiş, tamamlamıştır, kemâle erdirmiştir.”⁴ diyor.

---

⁴ مَنْ أَحَبَّ لِلَّهِ وَأَبْغَضَ لِلَّهِ وَأَعْطَى لِلَّهِ وَمَنَعَ لِلَّهِ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ

Ebû Dâvud, “Kitabü’s-Sünne”, 4, r. 4681; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VII, 130, r. 34730; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, VIII,159, r. 7613; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, VI, 31; Begavî, *Şerhu's-sünne*, XIII, 54, r. 3469.

Her işimizi öyle yapacağız; her işimizi! Sözümüzü de Allah için söyleyeceğiz. Susarsak da Allah için susacağız. Namazı Allah için kılacağız; gösteriş için değil.

“Köyde bizim emsalimiz, akranımız, herkes hacca gitti. Herkes yamuk yamuk bana bakmaya başladı. ‘Sen de zenginsin, niye hacca gitmedin?’ diyorlar. Şimdi gitmesek olmayacak, köylünün önünde ayıp oluyor; şu hacca bir gidelim.”

Olmadı! “Başkası hacı desin diye, ayıp oluyor diye, gitmesek şimdi bunlar söylenirler, dırdır ederler, vır vır ederler, tenkit ederler.” diye hacca gelinmez. Namaz Allah rızası için kılınır.

“Şimdi koca sakalımla ben kılmazsam, kahvede oturmaya devam edersem ayıp olur; gideyim kılayım.”

Olmadı. Allah için kılacaksın.

Babam söyledi. Süleymaniye Camii’nin yan tarafında meydanlık, güzel yerler var. Kahvehaneler de var. Süleymaniye Camii’nde müezzin ezan okuyor, orada kahvehanede oturan oturuyor. Hem de sıradan turistler,

seyyahlar otursa neyse. Tanınmış bir hoca oturuyor. Bugün okuduğum bir kitapta da gördüm. Ramazan'da evde öğle yemeği yiyorlar sonra mevlit okumaya gidiyorlar. Cebinde kaç tane eve gideceğine dair liste var.

Daha acısını söyleyeyim; duyunca ağzım açık kaldı, hayretten küçük dilimi yutacaktım. Adam cemaatten utanmasın diye, kalabalıktan kendisine ürküntü gelmesin diye bir iki kadeh atıyormuş. Bir iki kadeh atmak demek; kafayı çekmek, içkiyi ağzına boşaltmak demek. Bir iki tek atmak demek, bir iki kadehi ağzına boşaltmak demek. Tabir öyle. Bir iki tek atıyormuş, ondan sonra gidiyormuş. Bülbül gibi şakıyor, bangır bangır bağıyor, gümbür gümbür gümbürdüymüş. İçkiden biraz çakırkeyif olduğu için artık utanmıyor. Utanması, arlanması, freni kalmayınca bangır bangır bağıyormuş. Duydum bunu. Söyleyen de iftira olsun diye söylemedi, isimle, “Falanca adam.” diye söyledi.

Demek ki âdemoğullarından şeytanın aldattığı, kandırdığı insanlar çok oluyor. Biz şeytandan Allah'a sığınalım. Şeytan aldatmasın, şaşırtmasın. Nefis insanı

tembelleştirir, ibadeti yaptırtmak istemez; uykuyu, eğlenceyi bırakmak istemez.

“Filmin en heyecanlı yerinde müezzin yatsı ezanını okuyor. Şimdi ben bu filmi nasıl bırakayım?”

Nefis, filmi bıraktırmıyor. Bu adamı kim öldürdü? Polis yakalayacak mı yakalayamayacak mı? Hepsi uydurma, derme çatma şeyler. Allah seni ibadetine, huzuruna çağırıyor. Böyle şaka yollu söylediğime bakmayın. Televizyon dolayısıyla cemaate gitmeyen sadece ben değil siz de çok insan bilirsiniz. Televizyondaki meraklı programdan, açık oturumdan, yarışma programından dolayı cemaate gitmeyip camiye asan çok insanlar bilirsiniz; benim söylememeye lüzum yok. Şeytan kandırıyor, nefis tembelleştiriyor.

Allah’a sığınırız. Allah bizi şeytanın maskarası, oyuncağı, nefsin esiri etmesin, her işimizi Allah rızası için yapma şuuruna erdirsin.

“Uyku tatlı ama kalkacağım namaz kılacağım. Baklavayı böreği, kaymaklı kadayıfı

yemek iyi ama Allah rızası için orucumu tutacağım. Susmak iyi başım dinç olacak ama Allah rızası için hakkı söyleyeceğim.”

“Çocuğumu şuraya göndersem iyi ama iyi müslüman yetişmesi için şuraya göndereceğim.”

Herkes çocuğunun istikbalini düşünüyor; “Çocuğum okusun da büyük adam olsun.” diye uğraşiyor. “Benim oğlum büyüyünce paşa olacak.” “Benim oğlum Allah’ın sevgili kulu olacak, olması için yetiştireceğim.” diye tedbir alıp çocuğu öyle yönlendiren kaç kişi var? “Hangi meslekte daha çok para kazanılıyor?” “Doktorlukta.” “Tamam; tıp fakültesini yaz evladım.” “Başka?” “Mühendislikte.” “Tamam, teknik üniversiteyi yaz evladım.” “Başka?” “Yabancı dil öğrenirse filan..” “İngiliz Filolojisi, Alman Filolojisi, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Alman Dili ve Edebiyatı, Fransız Dili ve Edebiyatı.” Yabancı dili iyi öğrendi mi; *How are you Jony?* dedi mi parası çok oluyor; “koleje göndereyim” diyor.

Geçen gün birisi soru sormuş, bana ulaşmadı. Yarı yolda sansüre uğramış. Yarı

yolda sansür yok! Soruyu bana gönderin, sansür edeceksem ben edeyim.

Avustralya’da iken birisi bana telefon açtı; hem de ihvanımızdan hem de iyi bir insan; kendisini seviyorum da. “Hocam! Çocuğumu Katolik okuluna verebilir miyim? “Niye? Orada papazlar Katoliklik öğretmek istemezler mi? Çünkü katolikler kendileri için kurmuştur, çocuklarını da öyle yetiştirmek isterler. Senin çocuğuna da kendi dinlerini telkin etmek istemezler mi?” “Ederler hocam. Zaten derslerin arasında Katoliklik dersi de var.” diyor. “O zaman neden vereceksin oraya?” dedim. Daha iyi eğitim varmış. Olur mu hiç? Olacak iş mi? Allah saklasın.

b. Tefvik Fikret’in Hataları

Tefvik Fikret Tanzimat Edebiyatı’nda büyük bir şairmiş. Oğlu Haluk Papaz olmuş. Bu hata nereden başlıyor? Gitmiş bir Rum kızıyla evlenmiş. Elin Rum kızı çocuğunu müslüman mı yetiştirir? İlk önce orada yanlış yapmış. İkincisi, çocuğunu misyonerlerin kolejinde okutmuş. Onlar da çocuğu ele almışlar, okutmuşlar. Çocuk hocası kadar bir şey bilmez

ki. Okuya okuya sonunda Tefvik Fikret'in çocuğu papaz olmuş. Başka ne kusurları var Tefvik Fikret'in? "Haluk'un Amentüsü" diye bir Amentü koymaya kalkmış. Hani bizim amentümüz nerede?

أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى
وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Amentü billahi. "Ben Allah'a iman ettim." *Ve melâiketihî* "Ve meleklerine" *Ve kütübihî* "Ve kitaplarına" ve *rusûlihî* "Ve peygamberlerine" *vel yevmil âhiri* "Ve âhîret gününe" ve *bi'l kaderi* "Ve kadere" *hayrihî* ve *şerrihî minellâhi Teâlâ* "Hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna" *ve'l-ba'sü ba'de'l-mevti* "Öldükten sonra dirilmeye" *hakkun* "Haktır, gerçektir." *eşhedü en lâ ilâhe illlallâh* ve *eşhedü enne Muhammeden abdühû* ve *resûlüh.* "Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve yine şehadet ederim ki

Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem* O'nun kulu ve resûlüdür.”

Müslümanların amentüsü çok önemli. İman edilecek şeyleri o kadar mantıklı, o kadar düzgün, o kadar güzel ifade ediyor ki... Başka dinlerin amentüleri ile karşılaştırıyorsun; adam, “Şaraba inandım, vaftize inandım.” diyor. Şarabın, vaftizin inanılacak nesi var? Şaşkın! Bak müslümanın amentüsünde; “Yeri göğü yaratan Allah’a inandım.” diyor. “Onun peygamber gönderdiğine, peygamberlere vahyedip kitap indirdiğine, meleklerine inandım.” diyor, “Öldükten sonra dirilmek haktır, âhiret haktır.” diyor. Müslümanın amentüsü çok güzel.

“Haluk’un Amentüsü” diye amentü yazmış. Bu işe Allah razı gelir mi? Gelmez. “Sen benimle yarışa mı kalktın da amentümün yanında sen de bir amentü ortaya koydun.” der. Neye inanmış? Tekniğe inanmış. Bizim müslümanlar da tekniğin âlâsını senin Haluk’undan daha güzel yapıyor. Bizim nice güzel, dört başı mâmur, eli tesbihli mühendis, profesör kardeşlerimiz var. Amerika’da bile Amerikalılar’a parmak ısırtan buluşlar yapan

fizikçilerimiz, kimyacılarımız var. Müslümanın amentüsü yerine “Tekniğe inandım.” laf mı? Tabi zaten oralardan kendisinin ayağı kaymış. Kendisi zaten yamulmuş, hanımı zaten başka bir dinden, milletten. Çocuk da papaz olmuş.

Bize de, “Türk edebiyatının en büyük adamlarından.” diye, “adam” diye Tefvik Fikret’i okutuyorlar. Kurban Bayramı’nın aleyhine de şiir yazmış. “Nedir bu çektiğimiz” gibilerden, Gel bakayım buraya, sen kurban kesmenin aleyhinde misin? Sen hiç et yemiyor musun, köfte, kızartma yemiyor musun? Hiç piliç yemiyor musun, balık, tavuk yemiyor musun? Allah onların hepsini insanlara nimet olarak yaratmış.

وَسَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا مِنْهُ

Ve sahhara leküm mâ fî’s-semâvâti ve ma fi’l-ardi cemîan minhu. “Her şeyi insanoğlu için yaratmış.”⁵ Balık yemekte bir mahzur yok. Allah müsaade etmiş, bizim için yaratmış.

---

⁵ 45/Câsiye, 13.

Kuzu yemekte bir mahzur yok. Sen niye onun kesilmesine karşı çıkıyorsun? Ya ot yiyeceksin ya et yiyeceksin. Otun da canı var. Yediğimiz bütün otların, hepsinin canı var. Nerden belli? O meyveyi yeme, toprağa göm; ağaç çıkıyor. Yediğimiz her şeyin; buğdayın, arpanın, kirazın, incirin, üzümün, elmanın, armudun, karpuzun canı var. Yemediğimiz, toprağa gömdüğümüz zaman büyümüyor mu? Demek ki canlı şeyleri yiyoruz.

Allah hububatı bize gıda olarak yarattığı gibi öteki mahlûkatın da helal olanları var. “Bunları yiyin.” demiş; haram olanı var, “Bunu da yemeyin.” demiş. Mesela; “Domuzu yemeyin.” demiş. Allah’ın hikmeti. Ona itiraz etmiş.

Kurbana karşıymış! Peki senin daha karşı geleceğin önünde neler neler vardı, onları niye görmezlikten geliyorsun? Nice katliamlar, haksızlıklar, zulümler, gaddarlıklar, alçaklıklar, namussuzluklar var; niye onların karşısına çıkmıyorsun? Bula bula kurban kesmeyi mi buldun karşı çıkacak?

İşte öyle şeylerden sapıtmışlar. “Sapıtır.” dedim, “Delirdin mi, şaşırдың mı, sakın ha

çocuğunu oraya verme, Katolik okuluna verme!” dedim. Müslümanın ne yapması lazım? Kendisi Müslüman okulunu kurması lazım. Kuramıyorsa hoca tutup okuldan sonra çocuğuna akşamları dinini öğretmesi lazım. “Benim tek başıma bir hoca tutacak halim yok.” “Siz de beş kişi birleşin öyle tutun.” Sonra sen çocuğunu okutmaya razı ol, Allah rızası için onu karşılıksız okutacak hoca bile bulunur. İlk önce sen razı ol bakalım.

“Hocam işin doğrusunu istersen, ben çocuğumun biraz çağdaş yetişmesini de istiyorum. O kadar da sofı olmasını istemiyorum. Zamanı gelince eğlenmeli, zamanı gelince dinlenmeli, zamanı gelince oynamalı, zamanı gelince ibadet etmeli.” diyor. Babasının kafası yamuk. Evladını tam müslüman yetiştirmek istemiyor ki. Tam müslümanı sevmiyor ki; “Aman aman! O kadarı da fazla.” diyor. Müslümanlığı yüzde on, yüzde beş, yüzde on beş istiyor; yüzde yüz Müslümanlığa razı değil. Söylediğimiz zaman bize kızıyorlar. “Müslümanlık parçalanma, bölünme, yarımlik kabul etmez; tam olması lazım.” diyoruz, bizi tenkit ediyorlar. Biz de

onları tenkit ediyoruz, aşağı kalmıyoruz. Ama tam Müslümanlığı istemiyorlar.

c. Misafirin Kalbini Kırmak (Mehmed Zahit Kotku Rh.a Hikayesi)

Hacıbaba da istemiyor. Hacıbabanın birisi, Hocamız [Mehmed Zahid Kotku] *rahmetullahi aleyh*'i çağırılmış. Bilmem hangi safalı tepede, çamların altında, zümrüt gibi çimenli geniş bir yeri var. Hacıbaba zengin. İçinden bir de su çıkıyor; tatlı, güzel, memba suyu. Hocamız'ı seviyor. Oraya çağırılmış Hocamız'ı. Ben de Ankara'dan Hocamız'a gelmiştim. Hocam benim kayınpederim. Biz de davetlinin davetlisi olarak Hocamız'ın yanında oraya gittik. Arabadan inerken valide hanımı gördü, Hocamız'a dedi ki; "Aa! Hesapta kadınlar yoktu." Ben yerin dibine girdim. Hacıbaba, Hocamız'ın, valide hanımını yanında getirmesine itiraz etti. Hocamız da gayet sakin; "O zaman gidelim." dedi. "Yok, madem gelmiş, kalsın." dedi. O da bir başka çam devirme. Hem de yetmiş küsur yaşında bir hacıbaba.

Tabi ben çok üzüldüm, çok kızdım. Sonra diyor ki; “Hocam nasıl, yer güzel değil mi?” “Güzel” dedi Hocamız.

Hocamız cemaatin çok kahrını çekti, çok. Hocalar çok kahır çekiyor. Çok defa, “Ben Bursa’ya gideyim.” dediğini biliyorum; cemaatten kaçmak istedi. Böyle denir mi ya? “Aa hesapta hanımlar yoktu.” Misafire kapıda, “gelme” denir mi? Benim terbiyem, aklım bunu almıyor. Adam öldü gitti ama o lafları hâlâ şuramda. Sanki buraya bir ok saplanmış gibi duruyor. “Burası çok güzel olduğundan bizim torun da kız arkadaşlarını alır gelir.” dedi. Torunu üniversite talebesiymiş, kız arkadaşlarını alır gelirmiş. Orası çayırılık, çimenlik, çamlık, manzaralı, havadar, iyi; memba suyu da var. Torun dedesinin yerine kız arkadaşlarıyla beraber gelir, eğlenirmiş. Şimdi daha beter kızdım. Bir de ne diyor arkasından: “Genç tabi; yapacaklar.”

Peygamber Efendimiz; “Gençler yapsın.” diye bir müsaade mi vermiş? Ben çok hadis okudum ama cahil mi kaldım, ne oldu? İhtiyarlar zaten yapmak istese yapamaz.

İhtiyarların işi bitmiş. Bu edepsizlikleri asıl gençlerin yapmaması lazım.

Bu ne biçim mantık? Bu ne biçim hacılık? Bu ne biçim yetmiş yaşlılık? Bu ne biçim söz? Bu ne biçim ahlâk? Bu ne biçim anlayış? Bu ne biçim zihniyet? Bu ne biçim Müslümanlık?

İşte böyle! Müslümanlar çocuğunun tam müslüman olmasını istemiyor. Adam müslüman ama karısının tam örtünmesini istemiyor. Muhalif. “Senden utanıyorum. Şu mantoyu giyme. Başını örtme.” diyor. “Ne olacak?” “Saçının güzelliğine başkası bakacak.” Bunun gibi misalleri duymuyor musunuz, bilmiyor musunuz? Ben hep bana söylenen veya benim kendi gördüklerimden söylüyorum. Koca, karısının tam müslüman olmasını istemiyor. Kendisinin de tam müslüman olmasını istemiyor. Bayramdan bayrama bir Müslümanlık istiyor. Çoluk çocuğu alıp bayramdan bayrama namaza gitti mi, kendisini iyi bir müslüman sanıyor. Kimisi cumadan cumaya Müslümanlık istiyor. “Haftada bir namaz kılarsa iyi.” diye düşünüyor. “Hıristiyanlar da pazar günü gidiyor.” diyor. Hıristiyanlar da atlamalı,

zıplamalı Hıristiyan onlar. Asıl hıristiyanların da günlük ibadetleri var ama onlar da yapmıyorlar. O misal olur mu? Sonra senin peygamberin ne demiş, Kur'ân-ı Kerîm ne demiş, düşünsene! Beş vakit namaza “çok” diyor; pazarlık yapmak istiyor. Beş vakit namazı çok bulan müslüman az mı? Çok buluyorlar. “Günde bir tane olsa neyse ne ama...” diyor, “Beş vakit olunca çok.” diyor, kâfir oluyor. Sayısını inkâr etti mi itiraz etti mi kâfir oluyor.

Biz bunları söylediğimiz zaman mutaassıp, dar kafalı, müsamahasız oluyoruz. Müsamahanın Türkçesi hoşgörü? Hoşgörüsüz oluyoruz çünkü böyle şeyleri hoş görmüyoruz. Vallahi, billahi hoş görmüyorum. Hepiniz şahit olun ki, Allah şahit olsun ki hoş görmüyorum. Görür müyüm? Allah'ın hoş görmediği, Resûlullah'ın hoş görmediği şeyi ben hoş görür müyüm?

Birisi kızını almış gelmiş. Ben de kızımın evindeyim, Ankara'da beni ziyarete gelmiş. Diyor ki;

“Kızım senin kitaplarını çok okuyor, senin sözünü dinliyor. Senin sözünden dolayı başını

örttü. Söyle de başını açsın, biz laf geçiremiyoruz.”

“Kızı benim sözümü dinliyor.” diye, bana söylettirecek; “Aç kız başını!” diyeceğim ben. “Ben diyemem. Baş örtmeyi ben söylemedim ki Allah emretti. Allah böyle dedikten sonra ‘Başını aç.’ demeye benim hakkım, salahiyetim yok.” dedim. Adam Milli Eğitim’de müfettişmiş. Yeşilimsi bir takım elbise giymiş, yeşile uygun bir de kırmızılı kravat takmış. Güzel, yakışıklı, pantolonun ütüsü jilet gibi, elini sürsen keser belki; öyle.

“Sen müfettiş misin?” dedim.

“Müfettişim.” dedi.

“Sen müfettiş olduğuna göre her şeyin hakka, hukuka, hakkaniyete uygun olmasını istersin. Birisine zorbalıkla inancına aykırı bir şey yaptırmayı hoş görüyor musun?” dedim.

“Görmüyorum.” dedi.

“Zorbalık yapılmak istenen senin kızın, onun hukukunu korusuna!” dedim. Hukukunu korumadığın gibi bir de kızının aleyhinde benimle pazarlık yapmaya geliyorsun.

Müslümanlar İslâm'ı bilmiyor. “Müslümanım” diyenler; anadan babadan, sülaleden bulaşık müslüman, tam değil. İmanı da, Kur'an'ı da, ahkâmı da, âdâbı da, hiçbir şeyi bilmiyor. Tam Müslümanlık istemiyor. Öyle olmaz. Her yaptığı şeyi Allah rızası için yapacak, Allah'a teslim olacak. Allah'ın emrine, hükmüne razı olacak. Allah'ın hükmüne rızan yoksa olmaz. “Razı değilim bu işe.” İtiraz mı edeceksin? Çık git, defol! Allah'ı beğenmiyorsan Allah'ın mülkünden başka bir mülke git! Öyle şey olur mu? İnsanların çoğu bunları düşünmüyor; yaptığı işin ne kadar yanlış olduğunu, devirdiği çamın ne kadar büyük olduğunu, hatanın ne kadar çirkin olduğunu anlamıyor.

Her işi Allah rızası için yapacak. Allah rızası için, Allah'ın rızasını düşünerek, gelirse hacının da günahları affolunur ve dua ettiği kimselere, istediği kimselere şefaathakkı olur.

Ömer *radiyallahu anh*'den bir şey okuyayım. *Yuğferu li'l-huccâci ve limeni'steğfera lehü'l-huccâcu*. Okuduğumuz mana ile bağlantılı olduğundan Hz. Ömer

Efendimiz *radiyallahu anh*'ın sözünü naklediyorum. *Yuğferu li'l-huccâci*. “Hacıların günahları mağfiret olunur.” *Ve limeni'steğfera lehü'l-huccâci*. “Hacının kendisine dua ettiği kimse de afv u mağfiret olunur.” Kim için dua ediyorsanız o da afv u mağfiret olunur. *Bakiyyete zî'l-hicce ve'l-muharrem ve's-safer ve aşrin min rebî'i'l-evvel*. “Zilhicce'nin hacdan sonraki günlerinde ve ondan sonra gelen ay olan, yılbaşı olan Muharrem'de, ikinci ayı olan Safer'de, üçüncü ay olan Rebûlevvel'in on günlük bölümünde afv u mağfiret olunur.” O kadar zaman söylemiş. Herhalde duyduğu, bildiği bir şey var ki söylemiş.

d. Peygamber Efendimizin s.a.s. Yaptığı İlginç Dua

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* arefe günü akşamleyin elini açmış, dua eylemiş. Allahu Teâlâ hazretlerinden ümmetinin afv u mağfiret olunmasını istemiş. Duası kabul olunmuş, icabet olunmuş ki Cenab-ı Hak şöyle buyurmuş:

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا لِأُمَّتِهِ
 عَشِيَّةَ عَرَفَةَ بِالْمَغْفِرَةِ فَأُجِيبَ إِنِّي قَدْ غَفَرْتُ
 لَهُمْ مَا خَلَا الظَّالِمَ فَإِنِّي أَخَذُ لِلْمَظْلُومِ مِنْهُ قَالَ
 أَيُّ رَبِّ إِنْ شِئْتَ أُعْطِيتَ الْمَظْلُومَ مِنَ الْجَنَّةِ
 وَغَفَرْتَ لِلظَّالِمِ فَلَمْ يُجِبْ عَشِيَّتَهُ فَلَمَّا أَصْبَحَ
 بِالْمُزْدَلِفَةِ أَعَادَ الدُّعَاءَ فَأُجِيبَ إِلَى مَا سَأَلَ
 قَالَ فَضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ
 قَالَ تَبَسَّمَ فَقَالَ لَهُ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ بِأَبِي أَنْتَ
 وَأُمِّي إِنَّ هَذِهِ لَسَاعَةٌ مَا كُنْتَ تَضْحَكُ فِيهَا فَمَا
 الَّذِي أَضْحَكَكَ أَضْحَكَكَ اللَّهُ سِنَّكَ قَالَ إِنَّ عَدُوَّ
 اللَّهِ إِبْلِيسَ لَمَّا عَلِمَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ
 اسْتَجَابَ دُعَائِي وَغَفَرَ لِأُمَّتِي أَخَذَ التُّرَابَ
 فَجَعَلَ يَحْثُوهُ عَلَى رَأْسِهِ وَيَدْعُو بِالْوَيْلِ وَالثُّبُورِ
 فَأَضْحَكَنِي مَا رَأَيْتُ مِنْ جَزَعِهِ

*Enne'n-Nebiyye sallallahu aleyhi ve
 selleme deâ li-ümmetihî aşıyyete arafete bi'l-*

*mağfireti fe-ücîbe innî kad ğafertü lehüm mâ
hala'z-zâlîme fe-innî âhuzü li'l-mazlûmi
minhü. Kâle ey rabbi in-şî'te a'tayte'l-
mazlûme mine'l-cenneti ve ğaferte li'z-zâlîmi
fe-lem yücib aşîyyetehû fe-lemmâ asbaha
bi'l-Müzdelifeti eâde'd-duâe fe-ücîbe ilâ mâ
seele kâle fe-dahike Rasûlullâhi sallallahu
aleyhi ve sellem ev kâle tebesseme fe-kâle
lehû Ebû Bekrin ve Omerü bi-ebî ente ve ümmî
inne hâzihî le-sâatün mâ künte tadhakü fîhâ
fe-me'l-lezî edhakeke edhake'l-lâhu sinneke
kâle inne adüvva'l-lâhi iblîse lemmâ alime
enne'l-lâhe azze ve celle kad istecâbe duâî ve
ğafera li-ümmetî ehaze't-türâbe fe-ceale
yahsûhü alâ re'sihî ve yed'û bi'l-veyli ve's-
sübûri fe-edhakenî mâ raeytü min ceze'ihî.⁶*

Innî kad ğafertü lehüm mâ halâ'z-zâlîme.
“Ey Resûlüm! Senin duan üzerine ümmetinden
zulmedenler hariç ötekileri afv u mağfiret
ettim.” *Fe innî âhizu li'l-mazlûmi minhü.*
“Mazlumun âhını zalimden alacağım. Onu
affetmedim, ötekileri affettim.”

---

⁶ İbn Mâce, “Menâsik”, 56, r. 3013.

Peygamber Efendimiz'in halini anlayın. Peygamber Efendimiz bu hitabı sezince, anlayınca; Allahu Teâlâ hazretlerinin zalimi affetmeyeceğini, mazlumun hakkını zalimden alacağını anlayınca buyurmuş ki: *Ey Rab*, "Yâ Rabbi!" demek. Arapça'da *ey* 'yâ' mânasına kullanılır. *In şî'te a'tayte'l-mazlûme mine'l-hayri ve ğaferte li'z-zâlimi*. "Yâ Rabbi! Sen dilerseñ mazluma istediğın kadar, onun memnun olacağı kadar hayırları verirsın, mazlumunun gönlünü alırsın, zulme uğrayanı razı edersın; zalimi de onun elinden kurtarırsın, affedersın." Zalimin bile bağışlanmasını istemiş. Kardeşine zulmeden zalim kişinin de affını istemiş.

Çok zalimler var. Müslüman olduğu halde çok zulmedenler var. Bir kere adam köyde güçlü kuvvetliyse zayıfları ezer. Hem döverek hem söverek; hem tarlasını, bağıını, bahçesini gasp ederek ezer. Mazlumlar, zayıflar okkanın altına gider. Pazusu kuvvetli olan, ağa, zengin; ezebilir. Kendisi müslümandır ötekisi de müslümandır ama yaparlar. Çok zulümler olur. Kardeş kardeşe zulmeder. Kendi hakkına

razı olmaz, kardeşinin hakkını da yutar. Acayip işler olur. Çok misalleri var.

“Müslümanın zalimi olabilir.” demek istiyorum. Yapmaması lazım ama zalim müslümanlar olabiliyor. Peygamber Efendimiz diyor ki; “Yâ Rabbi! Mazlumunu memnun edersin, zalimi de affedersin.” *Fe-lem yücib.* “Allahu Teâlâ hazretleri onun bu duasına, bu isteğine cevap vermemiş.”

Fe-lemmâ asbaha bi'l-Müzdelifeti ve âde't-duâe. Arafat'ın akşamından sonra Müzdelife'ye geçiliyor. Müzdelife'de geceledikten, sabah kalktıktan sonra Müzdelife'de vakfe yapılıyor, dua ediliyor. Orada duayı tekrarlamış. “Yâ Rabbi! Ümmetimi affeyle, zalimini de affet, mazlumunu da affet. Mazlumunu da razı et, zalimin elinden kurtar!”

Fe-ücîbe ilâ mâ seele. “İsteddiği verilmiş. Allah tarafından isteği kabul olunmuş.” *Fe-dahike Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem.* “Ve Peygamber Efendimiz o zaman gülmüş. Duası icabet bulunca, kabul olunca gülmüş.” *Ev kâle tebesseme.* “Râvî; ‘Güldü veya

tebessüm etti.’ diyor; Peygamber Efendimiz tebessüm etmiş.”

Ve kâle lehû Ebû Bekrun ve Omeru. “Ebû Bekir es-Sıddîk ve Ömerü’l-Fâruk Peygamber Efendimiz’e demişler ki. Bunlar Peygamber Efendimiz’in kayınpederleri. İkisi de Peygamber Efendimiz’e kızını verdiği için kayınpeder durumuna geldiler. Tabi yine sevgi, saygı, hürmette bir eksiklik yok da öteki insanlardan daha yakın. Zaten kabirleri de Peygamber Efendimiz’in türbesindedir.

Bu ikisi dediler ki; *bi ebî ente ve ummî yâ resûlallâh.* “Anam, babam sana feda olsun ey Allah’ın Resûlü!” Neden böyle deniliyor? Çünkü insan anası babası için kendisini bile feda eder. “Canım feda olsun!” dese bir türlü ama anasını ve babasını kurtarmak için kendisini bile feda eder. Ana babaya daha çok hürmet eder. “Anam babam bile feda olsun.” demek; daha yüksek bir şey olduğundan böyle söylüyorlar. “Anam babam sana feda olsun yâ Resûlallah!” *İnne hâzihî le-sâatün mâ künte tedhakü fîhâ.* “Böyle bir zamanda sen böyle gülmezdin, olağanüstü bir gülüş bu. Güleceğin bir zaman değildi, niye güldün?” *Fe-me’l-lezî*

edhakeke. “Seni ne güldürdü yâ Resûlallah?” diye sormuşlar.

Başkaları soru sormaya cesaret edemiyor; Peygamber Efendimiz’e her şeyi soramazlar. Hatta hücre-i saadetin kapısını açıp mescide girdiği zaman herkesin başı önünde olurmuş. Hürmetinden, saygısından dolayı başlarını kaldırıp Resûlullah’a bakamazlarmış. Sadece Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz, Ömerü’l-Fâruk Efendimiz bakabilirmiş. Peygamber Efendimiz onlara tebessüm edermiş. Hürmetten ötekilerin başları önde. Herkes soru da soramıyor.

Bunlar sormuşlar: “Sen bu vakitte pek gülmezdin, niye güldün yâ Resûlallah!” Bir de arkasından sözleri şu: *Adhaka’l-lâhu sinneke*. “Allah dişlerini her zaman güldürsün.” Her zaman tebessüm et; her zaman dişlerin böyle görünecek gibi gül. Allah seni daima güldürsün.

Kâle. “Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;”

إِنَّ عَدُوَّ اللَّهِ إِبْلِيسَ لَمَّا عَلِمَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ
اسْتَجَابَ دُعَائِي وَغَفَرَ لِأُمَّتِي أَخَذَ التُّرَابَ
فَجَعَلَ يَحْثُوهُ عَلَى رَأْسِهِ وَيَدْعُو بِالْوَيْلِ وَالشُّبُورِ
فَأَضْحَكَنِي مَا رَأَيْتُ مِنْ جَزَعِهِ

*Inne aduvva'l-lâhi iblîse lemmâ alime
enna'l-lâhe azze ve celle kad istecâbe duâi ve
ğâfera li-ümmetî ehaze't-türâbe fe-ceâle
yahsûhü alâ re'sihî ve yed'û bi'l-veyli ve's-
sübûri fe-edhakenî mâ raeytü min cezeihî.*

Bu hadîs-i şerîfi İbn Mâce rivayet etmiş. Altı hadis kitabından birisini yazan mühim alim. Peygamber Efendimiz diyor ki; “Allah’ın düşmanı İblis” *Adüvva'l-lâhi*, *adüv* düşman, *adüvvallah* Allah’ın düşmanı demek. “Adüvvallah olan, Allah’ın düşmanı olan iblis.”

İblis neden adüvvallah? Çünkü Allah *celle celâlüh*; “Âdem’e secde et!” dedi; “Secde etmem!” dedi, diklendi. “Beni ateşten, onu topraktan yarattın; ben ondan daha hayırlıyım, secde etmem!” dedi, karşı geldi. Onun için Allah’ın düşmanı. Hem Allah tarafından yaratılmış bir mahluk hem de

Allah'a dikleniyor. İblis, Allah'ın düşmanı, insanların da düşmanı. *Inne's-şeytâne leküm adüvvün fe'ttehezûhü adüvvâ.* “Ey Müslümanlar! Şeytan sizin düşmanınızdır, o size düşmanlık yapmaya çalışıyor, uğraşıp duruyor, siz de onu düşman belleyin, düşman bilin.”⁷ diyor. Bu sözleri size naklederken şimdi aklıma geldi de; şeytana şaşıyoruz değil mi? “Allah'a nasıl karşı geldi?” diye düşünüyoruz. Şaşmıyor muyuz? “Âdem'e Secde et!” demiş de “Etmem.” demiş. Aynı isyanı insanlar da yapmıyor mu? “Namaz kılın.” diyor; kılmıyorlar. “Oruç tutun.” diyor; tutmuyorlar. “Hacca gelin.” diyor; gelmiyor. “Zekât verin. Ben size kırk bölük servet vereceğim; otuz dokuz bölüğü yanınızda kalsın, bir bölüğünü fukaracık kardeşlerinize verin; biraz merhamete gelin.” diyor; vermiyorlar. “Edepli olun.” diyor; edepsizlik yapıyorlar. “Muti olun, itaatli olun.” diyor; isyan ediyorlar. Şeytanın yolu. Şeytan gibi.

Allah, bizi yaptığımız edepsizliğin ne kadar fena olduğunun şuuruna erdirdin.

---

⁷ 35/Fatır, 6.

İnsanoğulları şeytan gibi işler yapıyor. Nasıl olur? İnsan yaratanına nasıl isyan eder? Kendisini besleyen, yaratan, yaşatan, her an nimetlerine gark eden Allah'a insan nasıl isyan eder? Şeytanı ayıplamaya gelince ayıplıyor, hayret etmeye gelince hayret ediyor ama kendisi de isyan ediyor. Allahu Ekber. Şu insanoğlunun işi çok fena. Allah bizi itaatinden ayırmasın, şeytanın durumuna düşürmesin, Allah'a isyan ettirmesin.

“Allah'ın düşmanı İblis, aziz ve celil olan Allah'ın, benim duama icabet ettiğini anlayınca; ‘Zalimleri de, ümmetimin hepsini de affet.’ diye ikinci defa ettiğim duamın kabul olunduğunu ve benim bu duam üzerine ümmetimin afv u mağfiret olunduğunu anlayınca toprağı yerden alıp başına toprak saçmaya başladı.” *Ve yed'û bi'l-veyli ve's-sübûr*. “Yazıklar olsun, vay bana, mahvoldum, helak oldum! diye *veyl* ve *sübûr* çağırmağa başladı.” *Veyl* ‘vay bana’ manasına gelir, bir de cehennemde bir çukurun adıdır. *Sübûr* da helak demek. “Mahvoldum, helak oldum, helak bana, veyl bana!” demek. Araplar başına toprak saçmayı çok kederlendiği

zaman, acı bir durumla karşılaştığı zaman, üzüntüden yaparlarmış. Şeytan da “Peygamber Efendimiz’in duasını Allah kabul etti.” diye duyunca nasıl üzölmüş, başlamış başına toprak saçmaya. “Mahvoldum, vay bana, yazık bana!” diye feryad u figâna başlamış. Peygamber Efendimiz; “Onun bu telaşına, üzüntüsüne bu manzaraya güldüm.” demiş. Gülme sebebi bu.

Demek ki Arafat’ta insanlar affolunacak. Müzdelife’de hacılar affolunacak. Başka kayıtlardan biliyoruz ki o zamana kadar affolunmayanlar da Mina’da affolunacak. “Allah kul hakkı olanları da affedecek.” “Nasıl affedecek?” Hak sahibini memnun edecek, borçlu olanı kurtaracak.

Bir hadîs-i şerîften bunun hikâyesini anlatayım.

-Uykunuz gelmediyse, vaktiniz müsaitse, işiniz yoksa; treni, otobüsü kaçırmayacaksanız; hanım; “Şu saatte eve gel.” demediye. Hanım tembihlediye söyleyin yoksa aile saadeti tehlikeye girmesin. Hanımı burada olanlar korkmaz da hanımı başka yerde olanlar korkar. Hanım, “Nerede

kaldın?” diye elini beline koydu mu vaziyet fena! Süpürge sopası da yanındaysa... Elektrikli süpürge tadı nasıl bilmiyorum.-

Bu bir hadîs-i şerîf ama metnini okumayacağım. Allah kulları nasıl affettiriyor? “Bu iş nasıl olacak?” diye merak etmişsinizdir. Mahşer günü herkes diz çöküp başı yerde duracaktı. Kimse bakamıyor, başını kaldıramıyor. Öyle etrafı seyretmek yok. Diz çökecek.

وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِيَةً

Ve terâ külle ümmetin câsiye. “Herkes diz çökmüş vaziyette, başı yerde, etrafa bakamıyor. Herkesin hesabı görülüyor.”⁸ Hesap görülüyor, defterler açılıyor; sevaplar günahlar teraziye konuluyor.

Öyle bir terazi ki kefesine semâvât ve arz konulsa alacak kadar büyük. Melekler o teraziye görünce titremeye başlarlar. Siz ne titriyorsunuz, insanlar titresin. Meleklerle azap

---

⁸ 45/Casiye, 28.

yok ki. Melekler Allah'ın itaatli varlıkları. Onların isyanları yok.

لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

Lâ ya'sûna'l-lâhe mâ emerahüm yef'alûne mâ yû'merûn “Allah'ın emrettiğini yaparlar. Onlar korkudan dehşete düşüyorlar, manzaranın azametinden böyle titremeye başlıyorlar.”⁹ İşte Artık ne kadar günah varsa o terazinin kefesi hepsini alacak. Ne kadar sevap varsa onu da alacak. Öyle bir terazi. “Sığmadı, almadı, yarım kaldı; iki defa tartalım, dört defa tartalım.” yok. Muazzam bir terazi. Sevap ve günahların hepsini alabilecek.

Bir adamın sevapları, günahları tartılıyor. Az bir farkla sevapları biraz daha yukarıda. Ucu ucuna. Birazcı k sevabı fazla, ağır bastırmış. Sağ taraf azıcık ağır basmış ama vaziyet tehlikeli. Tam o sırada son hak sahibi geliyor. Demek ki daha hesabı bitmedi. Diyor ki;

---

⁹ 66/Tahrim, 6.

“Yâ Rabbi! Benim de bunda hakkım var, hakkımı isterim.”

“Nedir?”

“Bana dünyada zulüm, haksızlık yapmıştı. Şimdi hakkımı isterim.”

O adam hakkını isteyene kadar sevaplar azıcık ağır basıyordu. O hakkını istediği zaman vaziyet tersine dönüyor. Adam cehenneme gidecek. Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfte böyle anlatıyor ama ben mealini söylüyorum. Cehenneme gidecek duruma düşüyor. Zaten uç ucaydı, şimdi cehenneme gidecek. Allahu Teâlâ hazretleri hak sahibine, o koşa koşa gelip de hakkını isteyen kuluna diyecekmiş ki;

“Ey kulum! Kaldır başını!” Başlar eğilmiş durumda; etrafa bakamıyor. O manzarayı düşündükçe insan ürperiyor. “Kaldır başını!” Emir üzerine başını kaldırıyor. Karşıda cennetin köşklerini görüyor. Daha önce baksaydı ya! Allah’ın “bakma” dediği yere bakmak mümkün mü? Daha önce bakamıyordu; “Kaldır başını.” deyince kaldırdı. Karşıda cennetin köşklerini görüyor. Böyle uzaktan; kerpiçleri altın, gümüş. Yaradan ne hoş

yaratmış, misk ü amberle donatmış, kokar Allah deyu deyu. Yunus Emre nasıl anlatıyor; bilgileri nerelerden almışsa. Cennetin köşklerini görüyor. Mücevherle yapılmış; taşları mücevherden, kenarlarına inciler dizilmiş.

Hak sahibi o köşklerin güzelliği karşısında hayran kalıyor Hesabı unutuyor. Tabii biraz da samimiyet durumu oluyor.

“Yâ Rabbi! Bu köşkler kimin? Peygamberlerin mi, şehitlerin mi?” diye soruyor.

Cidde’de, Mekke’de gezdiniz mi? Yoksa sizi hemen torbaya doldurup buraya mı getirdiler, yığın halinde depoya mı tıktılar, istif mi ettiler? Bir fırsat olur da buralarda gezerseniz her tarafı ışıklarla donatılmış çok güzel binalar var. Tabi dünya binasının kıymeti yok. O cennet; cennet köşkları kim bilir ne kadar güzeldir. Adam hayranlığından hesabı unutuyor. “Yâ Rabbi! Bunlar peygamberlerin mi, şehitlerin mi; kimin?” diye soruyor. Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki;

“Bu köşkler bedelini verenindir.” Parasını kim verirse onun. Henüz sahibi yok. Bedelini kim verirse onun köşkü olacak. Diyor ki;

“Yâ Rabbi! Bu mücevherli, zümrütlü, incili, elmaslı, yakutlu köşklere sahip olmaya kim güç yetirebilir?” Cennet köşkü bu, dünya köşkü değil. İstanbul’daki Dolmabahçe Sarayı’nı, Topkapı Sarayı’nı alabilir misin? Alamazsın. Göksu Kasrı’nı, Küçüksu Kasrı’nı alabilir misin? Alamazsın. O cennet köşkü. “Yâ Rabbi! Bunu kim alabilir?” diyor. Allahu Teâlâ hazretleri o kuluna diyor ki;

“Bunu sen alabilirsin. Bunun bedeli affedenlerindir.”

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ
وَالكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ
يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

*Ellezîne yünfikûne fî's-serrâi ve'd-darrâi ve'l-kâzimine'l-ğayza ve'l-âfîne ani'n-nâs. Vallâhu yuhibbu'l-muhsinîn.*¹⁰ “Bu affedenlerin köşkleridir.” diyor. “Bu köşk

¹⁰ 3/Al-i İmran, 134.

affedenlere verilecek. Sen de Őu kardeŐini affedersen bu kœŐkœ alabilirsin.” diyor.

“Affettim yâ Rabbi! Affettim yâ Rabbi!” diyor.

Bir kere kœŐk onun olacak; cennetlik olacağı kesin. “Affettim yâ Rabbi! Affettim! Hakkımı istemiyorum, almıyorum!” diyor. Hemen kœŐke doğru koŐmaya başlıyor. Çünkü kœŐk œok gœzel; cennet kœŐkœ. Hepsi dayalı dœŐeli yetmiş bin odası olacakmış. Yetmiş bini say bakalım. Şimdi baŐla; yarın akŐam seninle burada buluŐalım. Yetmiş bin kelime-i tevhid; *lâ ilâhe illallâh, lâ ilâhe illallah*. œek bakalım! Kolay mı?

Oraya koŐmaya baŐlayınca Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki;

“Ey kulum! Ne oluyor, nereye koŐuyorsun?”

“Yâ Rabbi! Sen bu kœŐkœ bana vermedin mi? KœŐkœme doğru koŐuyorum.”

“Dur! Sen onu affedince o da cehenneme dœŐmekten kurtuldu. AffettiĐin iœin o kardeŐin de cehenneme dœŐmeyecek. Onun elinden tut da cennete beraber gidin.” diyor. Peygamber

Efendimiz bunu söylerken ağlamış. Benim de şu anda gözlerim ıslandı. Peygamber Efendimiz ağlamış ve şöyle buyurmuş; “Ey Müslümanlar! Allah’tan korkun; dargınların arasını bulun, barıştırmaya çalışın. Bak Allahu Teâlâ hazretleri bile âhirette iki hasmı nasıl barıştırıyor. Nasıl affettiriyor, el ele tutuşturuyor, cennete nasıl beraber sokurtuyor, barıştırıyor. Siz de arayı düzeltin, insanları birbirleriyle barıştırın.”

Benim de çok kızdığım adamlar vardı. Çok kızıyorum. Ben de sinirliyim ya biraz. Size geçen gün açıkça söyledim; sabırsızım, sinirliyim. Çok kızdığım adamlar vardı. Ama şimdi hadîs-i şerîfleri görünce benim vidalar gevşedi, sinirler yumuşadı. “Affedenlere o köşkler verilecek.” diye ben de o çok kızdığım adamları affetmeye başladım. Arada bir içime pişmanlık geliyor; “Köşk alacaksınız daha bunun pişmanlığı mı olur?” diyorum. Affettim. İyi mi yaptım? İnşallah, muhakkak iyi yaptım. Eğer Rabbimiz bizi affedenlerden sayarsa affettik ama gene de yeri gelince aleyhinde konuşmaktan geri durmuyoruz. Dilimizi de tutalım, ağzımızı da fermuarlayalım. Allah

kusurlarımızı affetsin. Çok kusurlarımız, çok hatalarımız, var.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

5 Zilhicce 1419 / 22.03.1999

Mekke

[Bütün HAC VE UMRE SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

